

Dosarul nr. 2ra-1172/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (judecător O. Parfeni)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători V. Sîrbu, V. Mihaila și A. Minciuna)

DECIZIE

14 august 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Nina Vascan
Nadejda Toma
Anatolie Țurcan
Elena Cobzac
Victor Boico

examinând recursul declarat de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, împotriva Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la încasarea compensației, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, și menținută hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 03 mai 2017, Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la încasarea compensației în sumă de 600 euro, repararea prejudiciului moral în sumă de 1 000 euro și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei (f.d. 4-5, vol. I).

În motivarea acțiunii, reclamantul Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, a relatat că la 24 august 2016, a încheiat un contract de transport cu compania aeriană „Aeroflot“, cumpărând un bilet de călătorie cu itinerarul Chișinău-Moscova-Tokyo, în scopul participării la un program de instruire în Japonia.

Astfel, reclamantul a susținut că la 18 septembrie 2016, ora 11.30, de pe

Aeroportul Internațional Chișinău, compania aeriană „Aeroflot“ urma să efectueze cursa Chișinău-Moscova-Tokyo sub nr. SU-1847.

Reclamantul a indicat că s-a prezentat la aeroport fără întârziere, dar cu 20 de minute înainte de începerea procedurii de înregistrare, a fost anunțat că, cursa Chișinău-Moscova-Tokyo nu va fi efectuată.

Reclamantul a specificat că reprezentanții companiei aeriene „Aeroflot“ s-au limitat la explicația că, cursa a fost anulată din motive tehnice, fără a oferi soluții de alternativă.

Mai mult, reclamantul a declarat că la numărul de telefon local al companiei aeriene „Aeroflot“ nimeni nu răspundea la apelurile pasagerilor.

Reclamantul a afirmat că după mai multe ore de așteptare și incertitudine în incinta Aeroportului Internațional Chișinău, a fost anunțat că poate ajunge la Moscova prin intermediul unei alte curse aeriene Chișinău-Moscova, cu decolarea la 19 septembrie 2016, ora 01.10, adică la un interval de 14 ore și 20 de minute de la cursa inițial planificată.

Reclamantul a notat că în rezultat, a ratat următorul segment de călătorie indicat în biletul de călătorie procurat, și anume cursa Moscova-Tokyo, stabilită pentru data de 18 septembrie 2016, ora 19.00.

Reclamantul a punctat că a așteptat o perioadă îndelungată pentru a fi transferat la următoarea cursă Moscova-Tokyo, care a fost efectuată la data de 19 septembrie 2016, ora 19.00.

Reclamantul a relevat că la 09 februarie 2017, a depus o reclamație pe pagina web oficială a companiei aeriene „Aeroflot“, iar la 22 februarie 2017, i-a fost comunicat refuzul de achitare a compensației bănești.

Reclamantul a subliniat că pentru deplasarea pe traseul Chișinău-Moscova-Tokyo a fost procurat un singur bilet de călătorie, iar transportatorul aerian „Aeroflot“ și-a asumat obligația de a efectua întreg segmentul de transport.

În continuare, reclamantul a invocat că în conformitate cu pct. 11 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, în cazul în care pasagerilor li se refuză îmbarcarea împotriva voinței lor, operatorul aerian le acordă imediat despăgubiri în conformitate cu capitolul V și le oferă asistență în conformitate cu capitolele VI și VII din prezentul Regulament.

Reclamantul a mai menționat că, conform pct. 2 lit. a) din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, prezentul Regulament se aplică pasagerilor care pleacă de pe un aeroport situat pe teritoriul Republicii Moldova.

Reclamantul a specificat că, compania aeriană „Aeroflot“ a neglijat obligațiile de deservire a pasagerilor cărora li s-a refuzat îmbarcarea, prevăzute la pct. 25-26 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012.

Reclamantul a reliefat că distanța între Chișinău și Tokyo constituie aproximativ 8 500 km, iar potrivit pct. 18 lit. c) din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întâzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, când se face trimitere la prezentul capitol, pasagerii primesc o compensație în valoare de 600 euro pentru toate zborurile de 3 500 km sau mai mult.

Reclamantul a accentuat că această compensație se achită pasagerilor cu titlu de despăgubire, suplimentar la suma prejudiciilor materiale și morale suportate.

Reclamantul a susținut că pe lângă statutul de pasager, beneficiază și de statutul de consumator, în acord cu prevederile art. 1 din Legea nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor.

Reclamantul a indicat că având în vedere anularea cursei aeriene Chișinău-Moscova-Tokyo, are dreptul la remedierea gratuită a deficiențelor într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării reclamației, în conformitate cu art. 13 alin. (1) din Legea nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor.

În continuare, cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului moral în sumă de 1 000 euro, reclamantul a invocat suferințe psihologice și incomodități profunde, generate de anularea zborului Chișinău-Moscova, așteptarea timp de 14 de ore și 20 de minute în incinta Aeroportului Internațional Chișinău, ratarea zborului Moscova-Tokyo, așteptarea timp de 24 de ore în incinta Aeroportului Sheremetyevo, lipsa unui loc corespunzător pentru odihnă, ratarea participării la deshiderea festivă a programului de instruire din Japonia, ratarea semnării contractelor de colaborare în domeniul agricol cu directorii întreprinderilor invitați la deshiderea acestui program de instruire, atitudinea indiferentă a companiei aeriene „Aeroflot“ și lipsa posibilităților de comunicare cu familia din Republica Moldova.

Prin hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Mihai Balan împotriva Reprezentantei din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la compensarea sumei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d. 90-96, vol. I).

La 11 decembrie 2017, Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, a declarat apel împotriva hotărârii din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 89, vol. I).

Prin decizia din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, și menținută hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 147-156, vol. I).

La 13 iunie 2018, Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, a declarat recurs împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 159-161, vol. I).

Prin decizia din 10 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis

recursul declarat de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, casată decizia din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și trimisă cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 192-198, vol. I).

Prin decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, și menținută hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 237-244, vol. I).

La 20 februarie 2019, Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, a declarat, prin intermediul oficiului poștal, recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, precum și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, și restituirea taxei de stat achitate în apel (f.d. 2-3; 4, vol. II).

În motivarea recursului, recurentul Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, a susținut că principalul argument pe care s-a bazat instanța de apel la constatarea netemeinicii pretenției privind încasarea compensației în sumă de 600 euro, este acela că în conformitate cu pct. 14 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, operatorul aerian nu este obligat să plătească compensații în conformitate cu capitolul V din prezentul Regulament, în cazul în care poate face dovada că anularea este cauzată de împrejurări excepționale care nu au putut fi evitate în pofida adoptării tuturor măsurilor posibile.

În context, recurentul a declarat că în speță, nu a existat nicio atare împrejurare excepțională sau eveniment de forță majoră, care ar fi exonerat operatorul aerian „Aeroflot“ de răspundere în baza capitolului V din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012.

Recurentul a făcut trimitere la jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, în care se menționează că doar anumite probleme tehnice care rezultă din vicii ascunse de fabricație și care afectează securitatea zborurilor, sau din acte de sabotaj și terorism, pot scuti operatorii de obligația de despăgubire, pe când problemele care apar în timpul întreținerii aeronavei, fiind depistate în timpul unei întrețineri de rutină, nu se încadrează în definiția de „circumstanțe extraordinare“.

În continuare, recurentul a relevat că instanța de apel a pus la baza deciziei sale un scris prin care operatorul aerian „Aeroflot“ justifică defectiunea tehnică, însă acesta a fost emis într-o limbă străină și este însoțit de terminologie cu caracter tehnic, care este indescifrabilă pentru persoane ce nu dețin pregătire specială în sfera tehnicii de zbor.

Mai mult, recurentul a evidențiat că înscrisul respectiv a fost emis unilateral

de către operatorul aerian „Aeroflot“, nefiind expertizat de către un terț imparțial, și nu există certitudinea că acest înscris este unul autentic.

La 19 iunie 2019, intimata Reprezentanța din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ a depus referință la recursul declarat de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, solicitând respingerea acestuia (f.d. 8-10, vol. II).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum rezultă din materialele cauzei, în fișa de însoțire nr. 13406 este indicat că la 18 decembrie 2018, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei integrale din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în adresa lui Mihai Balan (f.d. 245, vol. I).

Însă, la materialele cauzei nu este anexat avizul de primire de către Mihai Balan a copiei deciziei integrale din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Astfel, Colegiul consideră că recurentul Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, care a declarat recursul la 20 februarie 2019, s-a conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de declarare a recursului prevăzut la art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Verificând decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, casarea deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 04 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, precum și pronunțarea unei noi hotărâri, de admitere parțială a cererii de chemare în judecată depusă de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, împotriva Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la încasarea compensației, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, de încasare în beneficiul lui Mihai Balan, din contul Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“, cu titlu de compensație a sumei de 600 euro, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii judecătorești, a sumei de 5 000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral și a sumei de 348, 65 lei cu titlu de taxă de stat, iar în rest, de respingere ca neîntemeiate a pretențiilor înaintate Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, împotriva Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de asistență juridică, pentru motivele ce se succed.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă stipulează că instanța,

după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Colegiul reține că la 23 august 2016, compania Kokusai Service Agency din Japonia a cumpărat de la PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ biletul electronic cu nr. 5552232570214 pentru cursa Chișinău-Moscova-Tokyo, în calitate de pasager fiind indicat Mihai Balan (f.d. 9, vol. I).

La fel, Colegiul notează că aeronava operatorului aerian PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ urma să decoleze din Chișinău la 18 septembrie 2016, ora 11.30, și să aterizeze la Moscova la 18 septembrie 2016, ora 14.25, de unde urma să decoleze spre Tokyo la aceeași dată, ora 19.00.

Însă, deși operatorul aerian PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ și-a executat obligația de transportare a lui Mihai Balan în cadrul cursei Chișinău-Moscova-Tokyo, transportarea a fost efectuată cu o întârziere semnificativă, fapt recunoscut de către PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ (f.d. 12, vol. I).

Astfel, în cazul zborului Chișinău-Moscova preconizat pentru data de 18 septembrie 2016, ora 11.30, decolarea a avut loc abia la data de 19 septembrie 2016, ora 01.10, din care motiv pasagerul Mihai Balan nu a putut beneficia de ruta Moscova-Tokyo preconizată pentru data de 18 septembrie 2016, ora 19.00, fiind transferat pentru următoarea cursă spre Tokyo, cea din 19 septembrie 2016, ora 19.00.

După cum rezultă din informația prezentată de către Mihai Balan, veridicitatea căreia nu a fost contestată de Reprezentanța din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“, distanța aeriană între Chișinău și Tokyo, măsurată conform rutei ortodromice, este de 8 530 km (f.d. 13, vol. I).

În conformitate cu pct. 2 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, acest Regulament se aplică: a) pasagerilor care pleacă de pe un aeroport situat pe teritoriul Republicii Moldova; b) pasagerilor care pleacă de pe un aeroport situat într-o țară terță către un aeroport situat pe teritoriul Republicii Moldova, exceptând cazurile în care aceștia au primit indemnizații sau compensații și au beneficiat de asistență în țara terță respectivă, în cazul în care operatorul aerian al zborului respectiv este un operator aerian din Republica Moldova.

Pct. 16 lit. c) din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, stipulează că în oricare din cazurile în care un operator aerian anticipează o posibilă întârziere a unui zbor peste ora de plecare prevăzută, timp de patru ore sau mai mult, în cazul tuturor zborurilor care nu se încadrează la literele a) sau b), pasagerilor li se oferă de către operatorul aerian asistența specificată la litera a) punctul 25 și punctul 26 din prezentul Regulament.

Aici, Colegiul observă că zborurile care nu se încadrează la literele a) sau b) din norma citată se referă la zborurile de 3 500 km sau mai mult.

Conform pct. 17 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, în orice caz, asistența se oferă în limitele de timp stabilite în cele de mai sus corespunzător fiecărei distanțe de zbor, iar pasagerii trebuie să primească o compensație în conformitate cu prevederile capitolului V din acest Regulament.

Astfel, în contradicție cu poziția Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“, din prevederile pct. 17 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, rezultă cu certitudine că compensația prevăzută la capitolul V din Regulamentul respectiv se acordă independent și indiferent de asistența primită din partea operatorului aerian.

În speță, operatorul aerian PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ a invocat că motivul amânării îndelungate a zborului din data de 18 septembrie 2016 a fost de ordin operațional, fiind necesară remedierea sistemului de frânare a aeronavei, ceea ce în viziunea acestui operator aerian se califică drept situație de urgență și îl exonerează de răspundere în baza capitolului V din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012.

În această privință, instanțele ierarhic inferioare incorect au ajuns la concluzia că Reprezentanța din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ nu urmează să-i achite lui Mihai Balan compensația în conformitate cu prevederile capitolului V din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012.

Or, potrivit art. 988 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare la data relevantă speței, căraușul este ținut să repare prejudiciul cauzat pasagerului, cu excepția cazului când acest prejudiciu este rezultatul unei forțe majore, al stării de sănătate a pasagerului sau al faptei acestuia. Căraușul este ținut să repare prejudiciul și în cazul în care acesta se datorează stării sale de sănătate, a prepușilor săi sau a stării ori funcționării vehiculului.

Art. 988 alin. (4) din Codul civil în redacția în vigoare la data relevantă speței prevede că limitările în mărimea despăgubirilor în transportul public de persoane trebuie aprobate de Guvern.

Așadar, după cum rezultă din normele cu caracter general care reglementează despăgubirile în transportul public de persoane, căraușul este ținut să repare prejudiciul și în cazul în care acesta se datorează stării ori funcționării vehiculului, fiind exceptat de la obligația de reparare a prejudiciului doar când acesta este rezultatul unei forțe majore, al stării de sănătate a pasagerului sau al faptei acestuia.

Conform art. 19 din Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare

la transportul aerian internațional, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 254 din 05 decembrie 2008, transportatorul nu este răspunzător pentru daunele survenite datorită întârzierii dacă dovedește că el, prepușii și mandatarii săi au luat toate măsurile care se impun în mod rezonabil pentru a evita dauna sau că le-a fost imposibil să ia respectivele măsuri.

Așadar, Colegiul conchide că instanțele ierarhic inferioare eronat au stabilit că motivele invocate de operatorul aerian PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“, și anume necesitatea remedierii sistemului de frânare a aeronavei, se încadrează în categoria circumstanțelor excepționale, cu atât mai mult că PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ nu a probat luarea tuturor măsurilor care se impuneau în mod rezonabil pentru a evita dauna cauzată pasagerilor, și nici imposibilitatea de a lua respectivele măsuri, obligații stipulate la art. 19 din Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional.

În context, Colegiul menționează că nu este relevantă nici invocarea de către operatorul aerian PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ a unor reguli interne, deoarece limitarea, în baza unui regulament intern, a remediilor pe care operatorul aerian este obligat să le ofere pasagerului, nu are forță juridică în condițiile în care legislația Republicii Moldova în vigoare prevede în mod expres care sunt remediile corespunzătoare și când survine obligația operatorului aerian de a achita pasagerilor compensația pentru întârzierea zborului.

Prin urmare, Colegiul concluzionează că lui Mihai Balan urmează a-i fi achitată o compensație în sumă de 600 euro pentru întârzierea cursei Chișinău-Moscova-Tokyo, având în vedere că potrivit pct. 18 lit. c) din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, când se face trimitere la prezentul capitol, pasagerii primesc o compensație în valoare de 600 euro pentru toate zborurile de mai mult de 3 500 kilometri, iar distanța între Chișinău și Tokyo este de 8 530 km.

În continuare, în ceea ce privește pretenția privind repararea prejudiciului moral, Colegiul ajunge la concluzia că Mihai Balan și-a motivat această pretenție prin probe concludente, utile și pertinente.

La acest capitol, Colegiul relevă că la acordarea satisfacției echitabile, scopul instanței de judecată nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu și preventiv. Finalitatea constatării și determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacții echitabile menite să atenueze suferințele victimei.

Art. 1423 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare la data relevantă speței prevede că mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Art. 1423 alin. (2) din Codul civil în redacția în vigoare la data relevantă speței stipulează că, caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le

apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Astfel, pe lângă gravitatea prejudiciului moral ce trebuie luată în seamă pentru stabilirea despăgubirii, trebuie să se analizeze și un al doilea criteriu, cel al echității. Or, dacă gravitatea prejudiciului moral este mare, și despăgubirea ce trebuie acordată trebuie să fie una substanțială. Despăgubirea trebuie să fie una justă, rațională, echitabilă, adică în așa fel stabilită încât să asigure efectiv o compensație suficientă, dar nu exagerată, a prejudiciului moral suferit.

În acest sens, cele mai frecvent menționate modalități de exprimare a prejudiciului moral, după cum rezultă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, sunt: durerea, suferința și răniile fizice și psihice, sentimentul de anxietate, stres și neliniște, sentimentul de neputință, sentimentul de frustrare, nedreptate și umilință, starea de frică și incertitudine de lungă durată, perturbarea vieții, diminuarea reputației și pierderea de oportunitate.

În această privință, Colegiul constată că este indubitabil că reclamantului Mihai Balan i-au fost cauzate consecințe nefaste determinate de retrări, încordare psihică, stare de discomfort și alți factori din care derivă suferințe morale suportate de către acesta.

În particular, este de menționat că suferințele lui Mihai Balan au fost generate de amânarea zborului Chișinău-Moscova, așteptarea timp de 14 de ore și 20 de minute a acestui zbor, ratarea zborului Moscova-Tokyo, așteptarea noii curse spre Moscova și ratarea participării la deshiderea festivă a programului de instruire din Japonia.

Concursul de împrejurări și factori obiectivi și subiectivi în care operatorul aerian nu informează consumatorul despre dreptul său la compensație și nu achită compensația la solicitarea pasagerului care a suportat incomodități în legătură cu întârzierea zborurilor timp de mai multe ore, presupune că doar compensația prevăzută în Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, nu atinge scopul unei satisfacții echitabile a lui Mihai Balan, fiind necesară și repararea prejudiciului moral cauzat acestui consumator.

În același timp, este imperativ de a remarca, că operatorul aerian PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ și-a executat la timp și cu bună-credință obligațiile prevăzute la capitolul VII din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, în special obligațiile de a-i oferi lui Mihai Balan cazare hotelieră atât la Chișinău, cât și la Moscova, dar și mese și băuturi răcoritoare, după cum rezultă cu certitudine din materialele dosarului (f.d. 25-27, vol. I).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în cauza Tolstoy Miloslovsky v. Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor social

ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora.

În baza circumstanțelor factice și temeiurilor de drept enunțate, având în vedere că Mihai Balan este îndreptățit să obțină repararea prejudiciului moral, cauzat de către operatorul aerian PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“, Colegiul conchide că suma de 5 000 lei îi va asigura lui Mihai Balan o compensație suficientă și echitabilă a prejudiciului moral suferit.

În continuare, Colegiul relevă că în conformitate cu art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Deși Mihai Balan a solicitat compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei, acesta nu a prezentat instanței de judecată dovada achitării onorariului avocatului Iurie Mihalache și lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul), din care considerent Colegiul va respinge pretenția respectivă.

Totodată, Colegiul reține că Mihai Balan a fost obligat, prin încheierea din 26 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, să achite taxa de stat pentru cererea de apel în sumă de 348, 65 lei, pe care a și achitat-o, fapt confirmat prin ordinul de încasarea a numerarului din 02 februarie 2018, și care urmează a-i fi compensată (f.d. 102-103; 108, vol. I).

Având în vedere problemele de drept invocate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, de a casa decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, precum și de a pronunța o nouă hotărâre, de admitere parțială a cererii de chemare în judecată depusă de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, împotriva Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la încasarea compensației, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, de încasare în beneficiul lui Mihai Balan, din contul Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“, cu titlu de compensație a sumei de 600 euro, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii judecătorești, a sumei de 5 000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral și a sumei de 348, 65 lei cu titlu de taxă de stat, iar în rest, de respingere ca neîntemeiate a pretențiilor înaintate Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, împotriva Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) și alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache.

Se casează decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, împotriva Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la încasarea compensației, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, și se pronunță o nouă hotărâre, după cum urmează:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, împotriva Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la încasarea compensației, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează în beneficiul lui Mihai Balan, din contul Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“, cu titlu de compensație suma de 600 euro, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii judecătorești, suma de 5 000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral și suma de 348, 65 lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, se resping ca neîntemeiate pretențiile înaintate Mihai Balan, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, împotriva Reprezentanței din Moldova a PJSC „Aeroflot-Russian Airlines“ cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Nina Vascan

judecătorii

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

Victor Boico